

قدیم درهند تالیف کرده اند و بعضی از آنها مانند دساتیر زبان مجعول و اشخاص مجعول از خود ساخته اند ولی در عوض بعضی دیگر از قبیل شازستان و فرازستان و این هوشنگ و غیره مطالب تاریخی و دین صحیح در بر دارد و در ضمن چون اغلب این شعرا و مولفین تعصب ایرانی داشته اند از استعمال لغات عربی عمداً خودداری کرده اند و یک نوع انشای مصنوع و مغلق بر تکلفی را رواج داده اند که از اواخر قرن سیزدهم در میان بعضی ایرانیان که دم از تعصب نژادی میزدند راه یافت و کم کم عده کسانی که بخطا معتقد شدند باید هر لغت تازی را از زبان فارسی بر انداخت افزود شد و بجائی رسید که در قرن حاضر چیزهای مضحک اشکار گشت ولی بالاینهمه زبانها این عمل را از تاریخ ادبیات ایران نمیتوان بیرون کرد و زراتشت بهرام را سر حلقه ایشان باید قرار داد .

بقیه دارد

تعلیم در اروپا

(بقلم میرزا علیخان فولادوند محصل در پاریس)

آقای میرزا علیخان فولادوند فرزند ارشد آقای عزیزالله خان فولادوند وکیل محترم مجاس که تقریباً سه سال است برای تحصیل باعشقی مفرط با اروپا رفته و در سه سال مراحل دهساله تحصیل را پیموده است بمناسبتی در این اواخر شرحی مبسوط راجع بکیفیت تحصیل و مدارس اروپا بما نوشته است و برای استفاده و اطلاع عموم از کیفیت مدارس و تحصیلات اروپائی قسمتی از آن مکتوب درج میشود

(تحصیلات ابتدائی)

در فرانسه تحصیلات ابتدائی برای تمام طبقات مجانی و اجباری است و تمام مدارس ابتدائی از طرف دولت و بخریج دولت تشکیل میشود و شاگردان در حدود ده و یازده و دوازده این مدارس را طی کرده اند معلومات این مدارس بسیار کم و ناقص و عبارتست از نوشتن و خواندن و اموختن چهار عمل اصلی بامختصر تاریخ و جغرافی و سبب مجانی عمومی بودن اینست که اطفالی که باید بروند در رعیتی و کارپدر و مادر خود کمک کنند یا بهاش خود را تهیه سازند بیش از این نه وقت دارند نه استطاعت

تحصیلات متوسطه

تحصیلات متوسطه در مدارس موسوم به (لیسه) جریان دارد و اشخاص نسبتاً متمول اطفال خود را در آنجا میفرستند و کلاسهای ابتدائی هم در ضمن هست. در این مدارس حق التعلیم باید پرداخت و کسر خرج را دولت میدهد تحصیلات در این مدارس چه ابتدائی چه متوسطه خیلی وسیعتر و عمیقتر بوده و معلمین از اشخاص عالم و داری تصدیقاً مدارس عالییه هستند در یکی دو کلاس تحصیل چندان مهم نیست و در مابقی کلاسها تدریس جدی شروع میشود تحصیلات این مدارس از اینقرار است. زبان یونانی قدیم یا رومی قدیم انگلیسی و آلمانی بطور اجبار و یک زبان دیگر باختیار خود شاگرد فیزیک - شیمی - تاریخ طبیعی هندسه - جغرافی - تاریخ عالم قدیم و جدید - موزیک - ورزش اجباری ریاضیات بسیار عمیق زبان و ادبیات فرانسه بسیار مبسوط و در آخرین کلاس میختری فلسفه دوره معمولی این مدارس بعد از طی مدارس ابتدائی شش سال است و شاگرد هائیکه از این مدارس خارج میشوند کمتر از شانزده و بیشتر از هیجده ساله نیستند (مگر خارجی ها) دیپلمه های این مدارس اگر بخواهند در مدارس عالییه تحصیلات

خود را ادامه دهند پس از گرفتن تصدیق نامه باید رشته علمی را که در نظر گرفته اند از هندسه و طب و فلسفه و امثال آنها بمدرسه اعلان کنند و یکسال دیگر در این مدارس برای تحصیل مختصات این رشته مانده و تصدیق ثانوی بعد از یک سال گرفته بمدرسه عالی داخل گردند. مدارس فوق الذکر مخصوص شهرهای بزرگ و اطفال متمولین شهرست و دهاتیان متمول هم اطفال خود را بطور شبانه روزی باین مدارس میفرستند در شهرهای کوچک و دهات بزرگ هم یک نوع مدارس متوسطه وجود دارد که توسط دولت اداره میشود و غالباً اطفال شبانه روزی و بعضی نیمه شبانه روزی هستند و حق التعلیم باید پردازند و این مدارس موسومند به (کالج) این مدارس فقط حق دادن تصدیق ندارند و کسانیکه دوره متوسطه را در این مدارس طی میکنند برای دادن امتحان و گرفتن تصدیق به نزدیک ترین مدارس عالیه میروند ولی شاگردان این مدارس چون غالباً خود را برای مدارس صنعتی حاضر میکنند محتاج بداشتن تصدیق متوسطه نیستند و مدارس صنعتی را در خاتمه شرح خواهم داد: و اگر برای مشاغل کوچک دولتی از قبیل کمرب و پست و تلگراف و مالیه خود را حاضر کنند یک تصدیقی بمنزله معاومات ابتدائی کامل موسوم به (بروت) میگیرند که این تصدیق بیش از ابتدائی و از متوسطه کمتر است یک قسم دیگر از مدارس وجود دارد که بوسیله کشیشان اداره میشود کسر خرج این مدارس را اشخاص مذهبی میپردازند و این مدارس به (اکلز لیدرز) موسوم میباشند یعنی مدارس ازاد معلمین و مدیران این مدارس هم مطابق قانون تعلیمات عمومی دارای درجات رسمی وزارت معارفند و امتحانات شاگردان هم در مدارس رسمی بعمل می آید ولی دولت در ترتیبات داخلی نظارت ندارد تفاوت این مدارس با مدارس فوق الذکر فقط این است که در قسمت مذهبی بیش از مدارس رسمی دقت بکار میرود. در تمام مدارس تعلیمات مذهبی جزو دستور یومیه است و یکنفر کشیش در ساعات

مخصوص فوائد مذهب و تاریخ دیانت را برای شاگردان بیان میکند و سه رشته علوم مذهبی کاتلیک و پروتستان و یهودی بطریق رسمی تدریس میشود

تعلیمات عالی

تعلیمات عالی در مدارس عالی موسوم به (اونیورسیتیه) انجام میگردد عده این مدارس در تمام فرانسه هفدهست و شاگردانیکه تصدیق مدارس متوسطه دارند داخل این مدارس میشوند باستانشنای مهندسی و نظامیان که ترتیب آنها طور دیگر است مدارس عالی دارای چهار شعبه است در شعبه اول معلم برای مدارس متوسطه تهیه میشود یعنی ادبیات فرانسه و رومی قدیم و یونانی قدیم را تکمیل کرده شیوه تدریس و معلمی را یاد میکنند سپس اگر بخواهند معلم مدارس عالی بشوند باید بمدرسه منحصر در فرد پاریس موسوم به (اکل نورمال) رفته و آن مدرسه را طی کنند این مطلب را هر باید اینجا بگوئیم که برای کلاس های کوچک ابتدائی يك نوع معلمین هستند موسوم به (انستیتوتس) این معلمین پس از تحصیل مقدماتی کامل داخل میشوند در مدارس موسوم به (اکل نورمال) که در غالب شهرهای بزرگ هست و پس از دو سال حق تدریس ابتدائی خواهند داشت و اگر در ضمن عمل امتحان خوب دادند و معلومات خود را کامل کردند ممکن است افتخارا نام معلمی بگیرند

شعبه دوم مخصوص است برای تعلیمات وکالت عدلیه و قضاوت و بالاخره دکتر حقوق در این شعبه تهیه میشود مدت تحصیل برای وکلاء و قضات سه سال و برای دکترها چهار یا پنج سال است بعضی مدارس آزاد هر برای علم حقوق هست و ای امتحانات حتماً باید در مدارس عالی بعمل آید.

شعبه سوم در این شعبه دکتر علم طب تهیه میشود و البته هر طبیبی متخصص

در شعبه از شعب طب است

شعبه چهارم در اینجا دوا ساز معدن شناس گیاه شناس حیوان شناس آب

شناس و غیره تهیه میشود

نظامیان

برای نظامیان وظیفه غیر از دیگرانست یعنی پس از اتمام تحصیلات متوسطه و داشتن دو تصدیقنامه سابق الذکر بوزارت جنگ مینویسند که ما ما یلیم خود را برای مدرسه پداده حاضر کنیم معلومانی که برای ما لازمست بمابشناسانید در جواب معلوماتی که غالباً ریاضی و فیزیک و شیمی است بانان یاد آوری میشود در اینجا يك مسابقه هم در کار است یعنی دولت اعلان میکند که امسال صد نفر شاگرد بامسابقه پذیرفته میشود آنوقت دوسه هزار نفر داوطلب از تمام مملکت بلکه چندین مملکت دیگر برای مسابقه حاضر شده و فقط صد نفر قبول میشوند در اینصورت اشکال کار معلومست و بعضی بد بخت ها هستند که هفت هشت سال در مسابقه رد میشوند برای مهندسین هم عینا همین قضیه مسابقه در کار است قدری هم مشکل تر و کمترین وقتی که پس از تحصیلات متوسطه برای تهیه معلومات کافی برای دخول در مدرسه مهندسی لازمست ۳ سال و اکثر آن دهسال و گاهی هم هیچ موفق نمیشوند مدرسه مهندسی خیلی کم و گویا منحصر بدومدرسه باشد که مشکل ترین مدارس عالمنند از این دومدرسه مهندسین عالی مقام پس از چهار سال خارج میشوند و همین اشخاصند که اختراعات فوق العاده از آنها بروز میکند این مهندسین با حقوق گزاف در ادارات راه آهن دولتی و کارخانه های اسلحه سازی و طیاره و اتومبیل و کشتی و پل وارد و معماری های مجیر العقول از آنها ظاهر میگردد صاحب منصبان توپخانه هم از همین مهندسین انتخاب میشوند

مدارس صنعتی

يك نوع مدرسه دیگر بنام صنعتی هم وجود دارد و شاگرد هائیکه در این مدارس داخل میشوند فقط دارای تحصیلات ابتدائی بوده و معلومات راجعه بهر فن و صنعت را با عمل توأم میآموزند در این مدارس نقاش حجاری رنگرزی ساعت ساز فلاح نساج و غیره تهیه میشود. مهم ترین این مدارس قسمتی است که

در آن مهندس تهیه میشود این مهندسین نساجی کاغذ سازی یا فلاحات یا میکانیک واعلماً و عملاً یاد میگیرند و در سن بیست یا بیست و دو سال از تحصیلات خود فارغ شده و در خدمت کمبانیهای بزرگ یادوات استخدام میشوند و اگر خودشان مأمول باشند يك کارخانه نساجی یا کاغذ سازی یا ماشین سازی را اداره کرده با بهترین وضعی زندگی میکنند این مهندسین خیای خوش بخت و صاحب ثروت هستند ولی مهندس کامل و عالیقدر است که در فوق معروض شد

یکمدرسه سوارانظام هم هست که چند نفر از شاگرد های ایرانیکه از مدرسه نظام طهران بوده اند و سال گذشته در آنجا داخل شده اند چون قادر بداخل شدن در مدرسه پیاده نبوده اند و دوات هم نخواستند بیشتر از یکسال خرج آنها را در خارج بدهد اینمدرسه چندان مهم نیست و عملیات سواریرا نشان میدهد و با وجود این سه نفر آنها را از مدرسه در آخر سال اول رد کرده اند و به طهران رفتند

اخلاق

اروپا رفتگان ما را نباید نمونه اخلاق اروپائی قرارداد یقین بدانید در توده ملت حقیقی فرانسه هیچکس جز راستگوئی صداقت دیانت خوش بینی شفقت فوق العاده نشاط و وطنپرستی اطاعت محض اعتماد بنفس زحمت نشی قناعت و صرفه جوئی نخواهد دید و انسان هر قدر فاجر و بیعاطفت باشد در مقابل این همه پاکدامنی و خوبی قهراً تغیر خواهد کرد هواپرستی و جنایتکاری هم البته بطریق کامل وجود دارد ولی فقط در اشخاص مأمول درجه اول و رجال سیاسی و بعضی کارگران شهری نه دهاتی. اشخاصیکه از اروپا مراجعت کرده و بر عیوب خود چندین برابر میافزایند سبب اینستکه بحکم خبث طبیعت بمحض رسیدن با اروپا همجنسان خود را پیدا کرده ردائل اخلاقی مشرقی و مغربی را با یکدیگر مبادله میکنند (علی ولادوند)